

ŠIFRA UČENIKA

STRUČNI ISPIT

JUN 2017. GODINE

**CRNOGORSKI – SRPSKI, BOSANSKI,
HRVATSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST****U P U T S T V O**

VRIJEME TRAJANJA TESTA JE 150 MINUTA

Za vrijeme testa nije dozvoljena upotreba elektronskih uređaja.
Učenik/učenica ne smije na bilo koji način otkrivati u testu svoj identitet
ili se direktno obraćati ocjenjivaču.

Test **MORA** biti napisan hemijskom olovkom.

Test sadrži zadatke koji se rješavaju na jedan od sljedećih načina:

- zaokruživanjem broja ispred tačnog odgovora
- pisanjem kratkog odgovora
- pisanjem dužeg odgovora
- pisanjem funkcionalnog teksta

Uz test si dobio/dobila **list za odgovore** za zadatke višestrukog izbora.
Potrebno je da na odgovarajuće mjesto pažljivo prepíšeš svoje odgovore.

Zadatak će se vrednovati s 0 (nula) bodova ako je:

- odgovor netačan
- zaokruženo više ponuđenih odgovora
- nečitko i nejasno napisan odgovor
- rješenje napisano grafitnom olovkom

Ukoliko pogriješiš, prekrži i odgovori ponovo. Kad završiš, provjeri svoje odgovore.
Srećno!

* M 7 7 8 5 6 *

PRAZNA STRANA

Na osnovu teksta *Žudnja za životom* odgovori na pitanja 1, 2, 3, 4, 5, 6 i 7.

Eten je bio mali grad i ljudi su podozrivo gledali Vincenta. Nijesu mu vjerovali i bojali su ga se jer je bio drugačiji, mada im on ništa nije smetao i tražio je samo da ga ostave na miru. Vincent nije ni sanjao da ga ljudi ne vole.

Crtao je veliku studiju borove šume koju su krčili, koncentrišući se na jedno usamljeno drvo na ivici strmine. Jedan od radnika, odlazeći s posla, prišao bi mu uvijek da ga posmatra dok crta; gledao bi preko njegovog ramena prigušeno se osmjehujući, a s vremena na vrijeme prsnuo bi u glasan smijeh. Svakog dana seljak se smijao sve glasnije. Vincent riješi da sazna šta ga tako zabavlja.

- Vama je smiješno – upita on učtivo – što slikam drvo?

Čovjek se cerekao. – Da, da, to je tako smiješno. Vi ste vjerovatno fou!*

Vincent je razmišljao neko vrijeme, a onda upita:

- Da li bih bio fou kada bih posadio drvo?

Seljak se odmah uozbilji. – Oh, ne, svakako, ne biste.

- A da li bih bio fou kad bih njegovao drvo i pazio na njega?

- Ne, naravno da ne biste bili.

- A da li bih bio fou kada bih ubrao voće s njega?

- Vi mi se podsmijevate!

- Dobro, a da li bih bio fou kada bih brao drva kao što rade oni tamo dolje?

- Oh, ne, drva se moraju brati.

- Znači, mogu da posadim drvo, da ga njegovam, da ga berem, siječem, ali kad ga crtam – onda sam fou. Je li tako?

Seljak ponovo prsnu u smijeh. – Da, sigurno ste fou kad sjedite tako tu, cijelo selo to govori.

Uveče bi Vincent sjedio u trpezariji sa svojim. Oko ogromnog drvenog stola skupljala se cijela porodica; neko je šio, neko čitao, neko pisao pisma. Vincentov mlađi brat Kor bio je mirno dijete koje je rijetko govorilo. Jedna od njegovih sestara, Ana, udala se i odselila. Elizabet ga toliko nije trpjela, da se pravila kao da ne primjećuje da je on došao kući. Vilemina je bila ljubazna; pozirala je Vincentu kad god bi je zamolio, i pružila mu je iskreno prijateljstvo, ne osuđujući ga.

Vincent je takođe radio za stolom pod svjetlošću velike žute svjetiljke koja je neprestano stajala nasred stola. Precrtavao je slike za vježbanje ili skice koje je toga dana izradio u polju. Teodorus ga je posmatrao kako dvanaest puta precrtava istu stvar i stalno nezadovoljno baca završen crtež; najzad, svještenik više nije mogao da izdrži.

- Vincente – reče on, nagingujući se preko širokog stola – zar ne možeš nikako tačno da nacrtáš?

- Ne – odgovori Vincent.

- Onda si, bojim se, napravio jednu grešku.

- Ja pravim mnoge greške, oče. Na koju misliš?

- Čini mi se da bi, kada bi ti imao talenta, kad bi zbilja bio stvoren za slikara, ti crteži morali od prve dobro da ispadnu.

Vincent pogleda studiju jednog seljaka koji kleči pred torbom u koju trpa krompire. Učini mu se da nije dobro pogodio liniju seljakove ruke.

- Možda, oče.

- Htio sam da kažem – ne bi trebalo da crtaš sve po sto puta, a da ipak ne nacrtáš tačno. Kad bi bio obdaren po prirodi, uspio bi u tome ne mučeći se toliko puta.

- Priroda se u početku uvijek suprotstavlja umjetniku, oče – reče on, ne spuštajući olovku – ali ako zbilja ozbiljno shvatam svoj rad, neću dozvoliti da me omete to suprotstavljanje. Naprotiv, to će predstavljati razlog više da se borim do pobjede.

- Ne vjerujem – reče Teodorus. – Dobro nikada ne proizlazi iz zla, niti od rđavog rada može ispasti dobar rad.

- Možda ne u teologiji. Ali u umjetnosti može. U stvari, mora.

- Nemaš pravo, dječaće moj, umjetničko djelo je dobro ili rđavo. A ako je rđavo, onda čovjek uopšte nije umjetnik. Trebalo je da on to sam zaključí u početku, a ne da stračí toliko vrijeme i tolike napore.

- A ako život tog čovjeka postane srećan zahvaljujući toj rđavoj umjetnosti? Šta onda?

Teodorus potraži po svom teološkom znanju, ali ne nađe odgovora na to pitanje.

- Ne – reče Vincent, brišući torbu s krompirom i ostavljajući čovjekovu lijevu ruku kruto podignutu u vazduhu. – Na kraju se priroda i pravi umjetnik uvijek slože. Možda će biti potrebno mnogo godina i hrvanja prije nego što ona postane krotka i pokorna, ali na kraju će se rđav, vrlo rđav rad pretvoriti u dobar i opravdati sebe.

- A šta će biti ako i na kraju rad ostane rđav? Danima si crtao svog čovjeka što kleči, i on još uvijek ne valja. Zamisli da nastaviš da ga crtaš godinama i godinama, a on ipak ostane rđav.

Vincent sleže ramenima. - Umjetnik rizikuje, oče!

- A da li je nagrada vrijedna rizika?

- Nagrada? Kakva nagrada?

- Novac koji čovjek zaradi. I položaj u društvu.

Vincent prvi put podiže pogled i ispitivaše očevo lice, crtu po crtu, kao da gleda neko strano stvorenje.

- Mislio sam da raspravljamo o dobrim i rđavim umjetničkim djelima – reče on.

(priređeno prema odlomku iz knjige Žudnja za životom Irvinga Stouna, Alhari, 2007)

***Manje poznata riječ:**

fou – (franc.) – lud

1. Stanovnici Etena s podozrenjem gledaju na Vincenta zato što:

1. imaju loše iskustvo s ljudima iz drugih krajeva
2. se plaše svega što je nepoznato i drugačije
3. ih Vincent ne primjećuje, pa misle da ih prezire
4. pripada višim društvenim slojevima

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

2. Vincent u svojoj porodici nije našao očekivanu ljubav i razumijevanje. Ko predstavlja izuzetak?

.....

1 bod

3. Vincent je loš umjetnik jer stalno precrtava ono što nacrtava.

DA

NE

Zaokruži tačan odgovor (DA ili NE) i obrazloži ga.

.....

.....

1 bod

- 4.** - Vincente – reče on, naginjući se preko širokog stola – zar ne možeš nikako tačno da nacrtáš?
- Ne – odgovori Vincent.

Vincentovo NE znači:

1. Ne mogu, jer još nijesam ovladao slikarskom vještinom.
2. Ne mogu, jer slikam svoj doživljaj stvari.
3. Ne mogu, jer nijesam toliko darovit.

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

5. A) Što je Vincent nalazio u bavljenju umjetnošću?

1. sreću
2. novac
3. položaj u društvu

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

B) Pronađi dokaz u tekstu za odgovor i prepíši ga.

.....
.....

1 bod

6. Vincent prvi put podiže pogled i ispitivaše očevo lice, crtu po crtu, kao da gleda neko strano stvorenje.

Navedenom rečenicom izraženo je Vincentovo osjećanje

1. straha
2. čuđenja
3. spokojstva
4. ravnodušnosti

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

7. Na osnovu teksta objasni razliku između umjetnosti i teologije.

.....
.....

2 boda

Pročitaj sljedeći tekst, pa uradi 8, 9. i 10. zadatak.

Kad su se Heleni na Istmu iskupili i riješili da zajedno s Aleksandrom idu u rat protiv Persije, izaberu njega za vrhovnog vojnog starješinu. Tom prilikom dolazili su k njemu mnogi državnici i filozofi da mu zažele uspjeh i sreću. Aleksandar se nadao da će to učiniti i Diogen iz Sinope, koji se tada nalazio blizu Korinta. Ali kako Diogen o tome nije vodio nimalo računa, nego je mirno sjedio u Kraneju, išao je sam k njemu. Diogen se baš tada sunčao. Kako su mu se toliki ljudi približavali, on se malo uspravi i upre pogled na Aleksandra. Ovaj ga ljubazno pozdravi i upita ga da li mu može učiniti kakvu uslugu. „Ukloni mi se malo sa sunca!“, odgovori mu Diogen. To je, kažu, Aleksandra mnogo iznenadilo, i on se, pored toga što mu čovjek nije posvetio nikakvu pažnju, začudio njegovoj duševnoj veličini. I kad su se njegovi pratioci, pri povratku, stali smijati i praviti šale, on im reče: „Odista, kad ne bih bio Aleksandar, bio bih Diogen“.

Aleksandar Makedonski (356 – 323. prije n. e.) ili Aleksandar Veliki bio je makedonski kralj, smatra se jednom od najvažnijih ličnosti u cijeloj grčkoj historiji.

Diogen iz Sinope, grčki filozof, najupečatljiviji je predstavnik sokratovske škole cinizma.

(priređeno prema: Plutarh, Slavni likovi antike, Dereta, Beograd, 2002)

8. Zašto je Aleksandar pošao kod Diogena?

1. Želio je da čuje Diogenovo mišljenje o svom novom pohodu.
2. Želio je da mu pokaže da je ljut zbog njegovog nedolaska i nepoštovanja.
3. Želio je da sazna ko je taj čovjek koji nije došao da mu poželi srećan pohod u rat.

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

9. Koje osobine pokazuje Diogen pri susretu s Aleksandrom?

1. dosjetljivost i poštovanje
2. ravnodušnost i ponos
3. uzdržanost i strah

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

10. Objasni Aleksandrove riječi: Odista, kad ne bih bio Aleksandar, bio bih Diogen!.

.....

.....

.....

1 bod

Pitanja 11, 12 i 13 odnose se na djelo *Kanjoš* Macedonović S. M. Ljubiše.

Prispje Kanjoš u Mletke na Cvijeti, u najljepše doba godine. Gdje će, gdje neće, te on kod one trojice gdje je pio kafu. Ne pusti ga straža od prve uljesti, nego mu viknu: „Ne možeš amo, no ako ćeš da se sudiš, hajde kod Četrdesetine“.

Vidje Kanjoš da su ga počeli opet slati od Vuka do Novaka, pak odgovori straži srdito: „Baš nijesu to posli za koje ja idem Četrdesetine, nego trojice. Ja sam, ako ti je drago znati, zatočnik duždev.“

Još to lijepo ne izusti, a straža digne kapu s glave, i provede ga iz odaje u odaju dok dođu pred trojicu. Kad vide trojica Kanjoša namrde se, jer pomisle da Paštrovići neće slati zamjenicu duždu.

Kanjoš im se pokloni i preda pismo; sva se tri prignu da vide što piše, dok reče jedan od njih, pošto se nešto među se porazgovore: „Mi se nadali da će nam doći bolji i viši junak neg si ti.“

Najedi se Kanjoš da pukne: „Moja gospodo, bolji i viši pođoše boljijema i višijema, a ja jedva vas dopadoh! Ja sam najprije došao do vas, jer neću da izlazim pred dužda nego slavodobitan, a vi mene lijepo dočekaste!“

11. Djelo *Kanjoš* Macedonović je?

1. drama
2. novela
3. roman

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

12. A) Koga je Kanjoš izazvao na megdan?

.....

1 bod

B) Na koji način je Kanjoš pobijedio snažnijeg i iskusnijeg megdandžiju?

.....
.....

1 bod

13. A) Koja Kanjoševa osobina dolazi do izražaja u rečenici: *Moja gospodo, bolji i viši pođoše boljijema i višijema, a ja jedva vas dopadoh!*

.....

1 bod

B) Koji tip naratora prepoznaješ u datom odlomku?

.....

1 bod

Pročitaj odlomak iz pjesme *Banović Strahinja* pa uradi zadatke 14 i 15.

*Strahin-bane, ti sokole srpski,
Tvome đogu i tvome junaštvu
Svud su brodi đe god dođeš vodi.*

- 14.** Zaokruži TAČNO ukoliko misliš da je sljedeća tvrdnja tačna ili NETAČNO ukoliko misliš da nije tačna.

Navedeni stihovi su oblik indirektno karakterizacije.

TAČNO

NETAČNO

Objasni odgovor.

.....
.....

1 bod

- 15.** Objasni značenje navedenih stihova.

.....
.....

1 bod

Sjeti se cijele pjesme *Banović Strahinja* pa odgovori na 16. pitanje.

- 16.** Ko je sve pomogao Strahinjiću banu u pjesmi? Objasni u čemu se ogledala ta pomoć.

.....
.....
.....
.....

3 boda

Pročitaj stihove F. Petrarke pa uradi 17. i 18. zadatak.

Mira mi nema, a nema ni rata,
Plašim se, nadam, ledim, žar sam vreli,
Letim vrh neba – zemlje mi se hvata,
Ne stežem ništa – a grlim svet celi.

Ja sam u njenoj tamnici bez vrata,
Ne prisvaja me, al' mi omču deli,
Amor me štedi – a lancem svojata,
Živa me neće, a spas mi ne želi.

Bez oka vidim, bez jezika vičem,
Za pomoć vapim – a željan sam groba,
Sam sebe mrzim – druge volim jako.

Hranim se jadom, a plačući kličem;
I smrt i život – jednaki su oba.
Sve zbog vas, Gospo, ja trajem ovako.

17. A) Kako se zove zbirka iz koje je uzeta pjesma?

.....

1 bod

B) Kojoj književnoj epohi pripada ta zbirka pjesama?

.....

1 bod

18. A) Kako se zove forma u kojoj je napisana pjesma?

.....

1 bod

B) Koju stilsku figuru prepoznaješ u stihu: *Mira mi nema, a nema ni rata?*

.....

1 bod

19. A) Kako se zove podvučeni glagolski oblik u rečenici: Zamisli da nastaviš da ga crtaš
godinama i godinama, a on ipak ostane rđav?

.....

1 bod

B) Glagol u rečenici: *Umjetnik rizikuje, oče!* napiši u muškom rodu radnog
glagolskog pridjeva.

.....

1 bod

20. Glavni lik djela strada jer:

1. je izabrao put mržnje i osvete
2. nije učinio ništa da spasi brata
3. pomaže buntovniku, koji se sakrio u dvorištu tekije, da pobjegne.

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

21. „A možda i nemam pravo. Možda je tvoj način korisniji. Bolje je držati se nebeskih mjera nego običnih, ovdašnjih. Neuspjesi te ne uznemiravaju, uvijek računaš na beskrajno vrijeme, opravdanje je u razlozima izvan tebe. Lični gubitak postaje manje važan. I bol. I čovjek. I današnji dan. Sve se produžava na trajanje, bezlično i ogromno, pospano tromo i svečano ravnodušno. Kao more: ne može da žali bezbrojne smrti što se u njemu neprestano dešavaju.“

Ćutao sam, šta sam imao da kažem.

A) Koji lik u djelu izgovara citirane riječi?

.....

1 bod

B) Objasni što je povod za ovakvo kazivanje lika.

.....
.....

1 bod

C) Kako se zove lik koji je ćutao?

.....

1 bod

22. *Rječica je slična meni, bujna i plaha ponekad, a češće tiha, nečujna. Krivo mi je bilo kad su je zagatili ispod tekije i jarkom natjerali da bude poslušna i korisna, da kroz badanj tjera vodenični točak, a rodovao se kad je, nabujala, razrušila ustavu i potekla slobodno. A znao sam da samo ukroćena melje žito.*

Pozivajući se na ponašanje glavnog lika kao i na događaje u djelu, objasni po čemu su rječica i glavni lik slični.

.....
.....
.....
.....

2 boda

23. Napiši ime lika (iz djela *Na Drini ćuprija*) na koji se odnosi rečenica.

1. Svoj gnjev iskaljuje igrajući po zaleđenim ivicama mosta.

.....

2. Umire zajedno s mostom razmišljajući „ako se ovdje ruši, negde se gradi“.

.....

3. Na mostu je doživio fatalnu ljubav koja ga vodi u smrt.

.....

2 boda

24. Ime Lenka upotrijebi u:

1. genitivu

2. instrumentalu

3. lokativu

1 bod

25. U oglasu je napravljena greška. Pronađi je i objasni zašto je to greška.

*Prodajem kuću na spratu u Zagoriču, 250 m², plac 700 m². Povoljno.
Tel. 069.....*

.....
.....

1 bod

26. U prazno polje upiši:

A) konsonant Z ili Ž tako da riječi budu pravilno napisane.

ra___nježiti

i___njedriti

mira___džika

ra___ljutiti

1 bod

B) Pravilno prepisi rečenicu vodeći računa o upotrebi velikog slova.

U PODGORICI ĆE SE U MAJU ODRŽATI DVANAESTI MEĐUNARODNI SAJAM KNJIGA NA KOJEM ĆE GOSTOVATI ORHAN PAMUK.

.....
.....

1 bod

27. Pored imena književnog lika napiši naziv književnog djela u kome se javlja, kao i ime i prezime autora djela.

Ruža Kasanova

Ivan Vidrić

Ismena

Serebrjakov

2 boda

28. A) Zaokruži broj ispred odlike književnog pravca koja ne pripada datom nizu i rješenje prenesi na list za odgovore.

1. Er-forma
2. mali čovjek
3. socijalna motivacija
4. narodna književnost kao inspiracija

1 bod

B) Obrazloži odgovor.

.....
.....

1 bod

29. Pored imena lika iz Homerove *Ilijade* upiši odgovarajući stalni epitet. Pazi, dva epiteta su suvišna.

Stalni epiteti: rumenogruda, bjelolakta, sedmovrata, brzonogi, ružoprsti, sjajnošlemi

Hektor

Ahil

Andromaha

1 bod

30. Pročitaj reklamu pa napiši formalno pismo.

NOVO!

POVOLJNE CIJENE!

POSJETITE NAS!

Kompanija LaserJET

Trg cvijeća 17
81 000 Podgorica

Želiš da kupiš novi HP stoni računar za kućnu upotrebu. U časopisu *Nova tehnologija* pročitao/pročitala si reklamu za računare. Međutim, potrebna su ti dodatna objašnjenja. Zbog toga napiši formalno pismo kompaniji LaserJET. U pismu zamoli kompaniju za dodatna objašnjenja (treba da osmisliš najmanje tri razloga radi kojih kompaniji pišeš pismo).

Poštuj formu pisma.

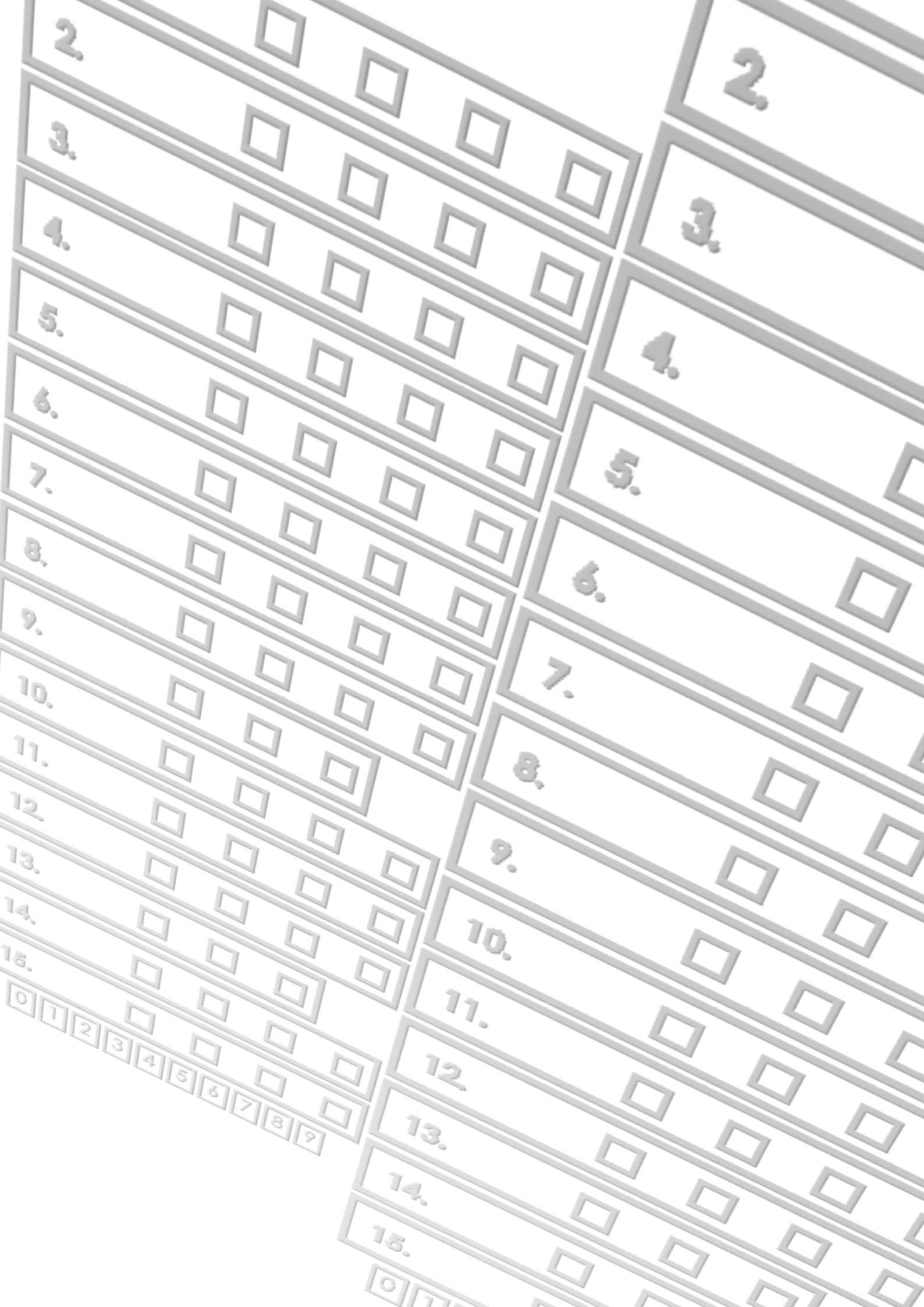
Ime i adresa pošiljaoca moraju biti izmišljeni (*ne smiješ otkriti svoj identitet*).

Vodi računa o pravopisnoj i gramatičkoj normi.

10 bodova

KONCEPT FORMALNOG PISMA

A series of horizontal dotted lines for writing, consisting of 30 lines spaced evenly down the page.

2.

2.

3.

3.

4.

4.

5.

5.

6.

6.

7.

7.

8.

8.

9.

9.

10.

10.

11.

11.

12.

12.

13.

13.

14.

14.

15.

15.

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9

- 0
- 1